

Gimeres mezt (még?) nem viselhetnek...

Délután negyed négyre beszéltük meg a találkozózt a hazai rugby maroknyi képviselői közül néhányval a BEAC-pályán, s már három óra után néhány perccel ott dobálták a félreismertetlen tojásdad labdát ketten a bejáratnál. Erdélyi Sándor, az edző és Sztudva Imre, az egyik játékos arca egyszerre bizakodó és beletörődő, mintha azt mondanák: no, ismét egy újságíró, aki méltóztatik fölfedezni a rugbyt, hogy akadékoskodjon, jobb esetben ránk csodálkozzon! Sebj, használni ugyan aligha fog, de remélhetőleg ártani sem. Jöjjön, aminek jönni kell...

Kellemes csalódás, hogy sem Erdélyi, sem a közben szép számmal érkező csapattársak nem óhajtják magukat a sportág hazai apostolaivá avatni. Tárgyilagosan mesélik a történetét, melynek ők is részesei, folytatói.

Egy olasz diplomata

Még 1968-ban egy Carlo Passalacqua nevű olasz diplomata elég nehezen viselte el, hogy magyarországi állomáshelyén társak és pálya híján képtelen kedvenc

sportágának hódolni, így hát fölkereste a Vörösmarty gimnáziumot, ahol diákokat igyekezett megnyerni az ügynek, méghozzá sikerrel, mert összeállt egy csapatra való fiú. (A lányokat persze ez alkalommal is, mint megannyi más sportág esetében magától értetődően mellőzték, bár a rugby jellegét tekintve ez talán nem feltétlenül baj.) Valahogy híre mehetett a dolognak, mert alig később az Építők atlétái is alapítottak egy csapatot, könnyen lehet, afféle kiegészítő játékként kezelve a hazánkban még ismeretlen sportágat.

A derék olasz diplomata szolgálati ideje azonban 1972-ben lejárt, s visszatért hazájába, ahol minden bizonnyal kevesebb vesződség árán hódolhatott ártalmatlan szenvedélyének. A tojáslabda magyarországi híveinek száma viszont valmelyest csappant, sőt a játék ideiglenesen szűnt meg is, mignem 1978-ban ismét fordulat állt be a rugby rövid múltra visszatekintő hazai történetében. A BEAC pályán egy szép napon barátságos mérkőzésre gyülekeztek azok, akik korábban már játszottak, de átmenetileg felhagytak vele. Tény, hogy az MTK—Újpesti Spartacus barátságos mérkőzés az újjászületés állomásként kezelendő, mert utána már többé-kevésbé rendszeresen találkoztak a rugbuzók. Így is kapóra jött persze, hogy 1980-tól a BEAC tömegsport szakosztályán belül megalakulhatott a rugby-szakcsoport. (A nevetés csiklandozza az embert: pont a rugbyt sorolták a tömegsporthoz, amikor minőségét, s a résztvevők létszámát tekintve fölértékelt kevés az alapja az önkényes osztályozásnak, de ne legyünk szörszálhasogatók, a lényeg az adaptáció, tehát hogy neve legyen a gyerekeknek!)

Disznóhólyag után

Nincs valamirevaló ismertető cikk a sportág múltjának és jelenének, továbbá szabályainak elemzése nélkül. Honnan az elnevezés, meg ez a különös formájú labda?

Erdélyi szolgálatkészen loholna az öltözöbe (ami egyben szertár, irattár, könyvtár, mást ne mondjak klubszoba, stb., stb.) a szakirodalomért, de rövid tiltakozás után fejből sorolja a történeti előzményeket.

— Eredetileg abban a városban is futballoztak, amelynek nevét a sportág örzi. Előfordult azonban, hogy egy ízben valaki ráunt az örökös rugdalózásra, meg tán nem is volt valami technikás, s egyszerűen kézbe kapta a labdát, aztán rohant vele az elképedt társak között egészen a kapuig. A meghökkenés után már igazán csak egy lépés volt a különválás a hagyományos értelemben vett focitól. Ami pe-

dig a labda különös alakját illeti: kitömött disznóhólyagot formáz, mert akkoriban a sporteszköz-ellátottság még a mainál is rosszabb volt, s így szegény föblétre szenderült sertések merőben más célt szolgáló belső szerve jelentette az alapanyagot.

— Nem akarok a dolgok elébe vágni, de ma sem lehet egyszerű fölszereléshez, pályához jutni . . .

— Azért nem vészes a helyzet, legalábbis nem reménytelen. Gyakorlatilag ugyanolyan felszerelésben játszunk, mint a labdarúgók, csak a mezeket igyekszünk erősebb anyagból válogatni, vagy meg erősíteni, mert játék közben igen gyakran s megengedhetően, ennél fogva igyekezzük az előretörő játékost meggátolni a támadás kialakításában, befejezésében. Márpedig a gyengécske trikók pillanatok alatt merész dekoltázzsal gazdagodnának, ha a keménykezü hátvéd megragadná. A pálya sem lenne reménytelen, ha fölengednének rá bennünket, végtére is a foci játéktéren tökéletesen megfelel a célnak, csupán a kapufákat kell meghosszabbítani úgy, hogy H betűt formázzanak.

A hazai laikus közönség hajlandó a rugbyt pusztán filmekből szerzett szakértelem alapján az amerikai futballal azonosítani.

— Csak azt ne — szisszen fel Erdélyi, társai együttérző bólogatásától kísérvé.

— Először is a rugbyt 15-en, az amerikai futballt 11-en játsszák. Az előbbiben csak a labdát birtokló játékost lehet támadni, az utóbbiban bárkit, a mi játékunkban esetenként két ember cserélhető, míg az amerikai fociban egész sorok váltják egymást, és sorolhatnám tovább a különbségeket.

— Szerencsére tökéletesen mindegy, mert aki eddig összekeverte a kettőt, az nagy valószínűséggel ezután sem különbözteti meg. Tartok tőle egyébként is, hogy a hozzáértők száma nagyjából meg egyezik az aktív játékosokéval.

— Eltalálta. Jelenleg hét csapat alkotja a teljes magyar mezőnyt, s ezeket azonnal föl is sorolom, ha már egyszer van némi esély arra, hogy ez nyomtatásban is megjelenjen: az OKGT, a BEAC, a Diósi MGM, a Kecskeméti GAMF, a Leányfalusi OLD

BOYS, az Esztergom, és a győri Új Kalász SE.

— Mitől lett a honi rugbysport egyik bázisa éppen egy győri termelőszövetkezet?

— Kétségtelenül Árkay Zsolttól. Ő ugyanis a Kecskeméti Gépipari és Automatizálási Főiskolán tanult, megismertette a játékkal, s ha a főiskolát befejezte is, a rugbyt semmiképpen. A folytatás legkézenfekvőbb módjának számára az tűnt,

ha első munkahelyén tüstént csapatot alakít.

— Vészesen hasonlít a történet az olasz diplomata sajátos magyarországi missziójához.

— Meglehető, de nekünk kizárólag sajátos körülményekkel kell számolnunk.

— Alig hiszem, hogy a hazai sportkönyvkiadás havonta jelentené meg a rugby szakanyagait...

— Hát nem mondhatni. Jószerével

szájhagyomány útján terjednek az edzés-módszerek. A szabályokat persze írásban kellett lefektetni, ezeket angolból lefordítottuk, sokszorosítottuk és mindenkinek rendelkezésére állnak. Nagyjából hasonló a helyzet a külföldi ismerősöktől kapott szakirodalommal is. Szerencsére vagy sajnos — nincs sok belőle...

Közben népes csoport állja körül a beszélgetés színhelyeül szolgáló padot. A társaság fölszerelése a szó szoros értelmében sokszínű. Megviselt mezek, gyakran használt melegítők, jócskán strapált sportcipők. A vélemények viszont egyöntetűek: mindenki azért űzi ezt a sportágat, mert egyszerűen csak szereti.

Nem sírunk, nem is nevetünk

— Hogyan csapódik valaki a rugbysek népesnek nem nevezhető táborához?

Sztudva Imre húszegynéhány éves, jó testalkatú fiú, labdarúgó csakúgy lehetne, mint cselgáncsos.

— Az is voltam. Cselgáncsoztam, fociztam, mignem négy évvel ezelőtt az unokaöcsém elhozott rugbyedzésre. Itt ragadtam. Egyszerűen megfogott az a baráti szellem, ami sajnos más sportágakban gyakorta még a pályán is hiányzik, nemhogy a pályán kívül. Nem vagyunk anyagok, de bátran állithatom: összetartunk. Jóban-rosszban egyaránt. Ha valaki bajban van, költözik, vagy építkezik, bizvást számíthat ránk, a csapatra.

— Pedig az elismertetésükért küzdő sportágakra nálunk az a jellemző, hogy a megszállottak általában egymást se nagyon állhatják...

— Magyarországon jó esetben kétszázötvenen rugbyzunk. Mi lenne, ha marakodnánk? Egymás nélkül egyszerűen nem tudnánk létezni.

— Miért? Most hogy vegetálnak?

— Nem sírunk, de nevetni sincs okunk. Ma már őszi-tavaszi rendszerben szervezett bajnokságunk van — szögezi le büszkén Erdélyi. — Igaz, az utazás jelent némi gondot, s már az is óriási segítség, ha

nem csekély társadalmi munka fejében a BEAC-tól alkalmasint autóbust kapunk. No és évente tízezer forint anyagi támogatást, amit a fölszerelés kiegészítésére költünk. (Gondolom ez a megfelelő kifejezés, mert a jelenlegi árakat alapul véve 15 játékosnak legfeljebb mezt és nadrágot tudnánk venni ebből a pénzből, de azt is csak a gyengébb minőségűek közül.)

Erdélyi és társai mintha megsejtenék, mire gondolok, hozzátészik:

— Nem nekünk lenne szükségünk pénzre, hanem az egyesületnek, s attól remélhetőleg megkapnánk azt is, amire nekünk kellene. Csakhát az egyesület sem dúsgazdag, s mit várhatunk mi, akik jószerevével ismeretlen sportágnak hódolunk. Folyamodtunk már az OTSH-hoz, leirtuk a sportág történetét, alapszabályt fogalmaztunk, szabálymagyarázatot, bajnoki kiírást mellékelünk, szóval mindazt, ami ilyenkor szokás. És most várunk. De nincsenek vérmes reményeink. Valahogy úgy fest a dolog, hogy az elismerésünk az eredményesség függvénye, ám hogyan legyenek sikereink, támogatás és elismerés híján?

— Mégis volna már mivel büszkélkedni?

— Éppenséggel lenne. Előrebocsajtom, hogy a környékbeli szocialista országokban már évtizedek óta rugbyznak, rendszeresen. Alkalmasint egy-egy versenyen mi is megjelenünk. 1982-ben a csehszlovákiai Olmützben rendezett nemzetközi tornán másodikok lettünk.

— A magyar válogatottnak?

— Nem. Válogatottként nem indulhatunk, hiszen sportági szakszövetség híján nincs jogunk a címeres mezt viselni. S egyébként is a jelenlegi helyzetben egy jó formában levő egyesületi csapat több sikerre számíthat, mint egy kinkeservesen összeszedett válogatottnak. Szóval, a második helyezésünk vaskos meglepetést jelentett a külföldiek számára. Ők ugyan nem túl sokat tudnak rólunk, esetleg csak annyit, hogy a magyarországi rugbynek múltja alig van, jelene esetleg, jövője — talán...

Vass István Zoltán